

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerăscuțite nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
la Viena la M. Duker Nachf.,
Nr. Augenthal & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. O-
pelik Nachf., Anton Orpplik.
la Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Brassbet-körut
Prețul inserțiilor: o serie
gramad pe o coloană și bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifar și învo-
iaș. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 30 bani.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și strălătar.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamente pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30, etajiu
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu douăzeci și șapte: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un abon-
ment 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 181.

Brașov, Sâmbătă 22 August (4 Septembrie)

1909.

Regimul ordonanțelor!!

— Un congres al mirenilor!! —

„Este minimul ce pretind în
interesul statului maghiar”,
După Kel. Ért.

Apponyi pretinde minimul. Pe
semne e fatalitatea noastră, ca în
toate operațiile noastre să se lucre
cu calcule minimale.

Legislația modernă și „liberală”,
din patruzeci și opt ne-a dat mini-
mul minimumului — nimic. Legislația
din șasezeci și șapte ne-a dat maxi-
mul minimumului — ceva. Legislațiile
de mai târziu prin u mare pretindeau
dela noi tot minime: când o simplă
școală dela sate, când o gimnaziu
ca cel din Beiuș, când o fundație ca
cea dela Năsăud — tot cantități mi-
nimale. Și legislațiile ca legislațiile,
dar ordonanțele ministeriale felurite
— și trăim în regimul libertății de
ordonanțe! — ne mai cer și ce ră-
mâne după minimele luate prin lege:
mai câte-o episcopie, mai câte-o ca-
tedră universitară, mai câte-un man-
dat de deputat, mai câte-o reuniune
de muzică — în sfârșit tot numai
bagatele; niciodată ceva ce trece
peste marginile minimumului.

Atâta că „minimul” lui Apponyi
a primit deja un înțeles de „în rate”,
și, de câte minime ni se pretind an
de an zi de zi, mâne-poimâne o să
ne pomenim cu — nimica. Unde s'a
dat cu minimul ajunge să și iai cu
minimul, ca să-l lași calic pe om!

Dar să primim statul d-lui E.
Babeș și să păstrăm „tonul obiectiv”,
ca nu cumva să se „iuvenineze” con-
flictul. Să zicem și noi ca și „Tele-
graful Român” că modul de purce-
dere al ministrului, care ignorează cu
desăvârșire pe superiorii șefi ai bise-
ricilor noastre, este, ca să nu spunem
mai mult, neobișnuit — de și epite-
tul adevărat ar fi: obraznic, imperti-
nent. Să facem cu cea mai mare „ob-

iectivitate” planurile de rezistență,
pasivă și activă, în acelaș timp.

Este justă părerea unui fruntaș
dată în numărul de ieri al ziarului
nostru. Odată să așteptăm pe 24 Sep-
temvrie, scadența nemiloasă, dată de
uzurarul pus în fruntea cultelor și
instrucției publice! Să-l vedem, în a-
devăr va avea îndrăzneală a pune în
faptă amenințarea din ordonanța fău-
rită într'un moment nechibzuit, ca să
nu zicem mai mult...

După ce a trecut 24 Septembrie,
pe cât de liniștit am stat până atunci,
pe atât de vehement vom porni la
luptă pe toate liniile, dacă vom fi si-
liți. Vom opune rezistență maximală
pretenziunilor „minimale” hrăpărețe.

Intre mijloacele noastre de de-
fensivă, ce ne stau la dispoziție, este
în afară de corpurile bisericesti, cari
vor trebui să se intrunească în timp
extraordinar, afară de congresul și si-
nodul archidiecezan, mai este — un
congres al mirenilor greco-catolici!

Intr'un alt număr vom arăta in-
cercările din trecut de-a introduce ele-
mentul laic în administrația superioară
a bisericeii unite cu Roma — așa nu-
mitele sinoade mixte! — și totodată
vom arăta cum și în trecut ziarul
nostru a militat totdeauna pentru a-
ceasta idee. Acuma ne vom restrânge
la necesitățile practice, cari indeamnă
la ținerea congresului de mireni, și
facem deosebire: nu un congres mixt,
ci un congres exclusiv al laicilor.

Congresul acesta ar avea două
de făcut. Ar avea să redacteze un
memorand cătră Papa și altul cătră
Rege!! Amândouă memorande ținute
fîrește într'un ton energic, tocmai cum
se zice că a fost și al lui Apponyi, când
a făcut să isbucnească pe față con-
flictul, — ba dacă e vorba chiar in-
tr'un ton amenințător!!

Cătră Papa, supremul șef al bi-
sericeii gr. catolice, de aceia avem să
redactăm memorandum, pentru ca în
sfârșit să putem dovedi adevărul ace-

lei vorbe că desbinarea noastră bise-
ricească în urma unirei cu Roma ne-a
adus nenumărate foloase, prin cari
suntem recompensați. Netăgăduit, în
trecut ne-a adus foloase mari unirea cu
Roma, dar în timpul din urmă, în pre-
zent, nu știm despre altceva, decât
despre niște cruciulițe și medalii im-
părțite la câte un peregrinaj al nos-
tru la sfântul Scaun. Incolo, par' că
nici n'am avea a face unul cu altul,
atât de puține legături de intimitate
există între părinți și fiii lui, ca să
nu zicem iarăș mai mult, — bunăoară
nepăsare.

Înainte Regelui, care are drep-
tul de „supremă inspecție” și dato-
rința de „suprem patronat” asupra
bisericilor catolice cu deosebire, mai
cu seamă de aceia vor avea să plece
mireni adunați în congres, fiindcă
în timpul din urmă, toate atacurile
îndreptate în contra noastră din par-
tea guvernelor, se fac cu încunju-
rarea Majestății Sale, prin ordon-
nanțe!!! Miniștrii maghiari au în-
vățat mințe. Dacă nu pot crea legi
asupritoare, neprimind sancționarea
prealabilă a Regelui, sau primindu-o
numai cu condiții de atenuare, ei
s'apucă și guvernează prin ordonanțe,
pe cari le pot da cum îi taie capul,
fără de știrea și învoirea regelui și
chiar fără de știrea întregului con-
siliu ministerial!!!

Sistemul acesta de guvernare
trebuie să-l denunțăm Regelui și să
implorăm scutul lui, ca supremului
patron al bisericilor din țeară, căci
mai cu seamă în viața acestora caută
a pătrunde guvernul în mod hoțesc,
prin ordonanțe bune.

Vor zice unii: asta ar fi s'o facă
clubul politic, sau o conferință gene-
rală politică. Pot s'o facă și ei, bine
înțeles. Dar față de inviniurile, că
politică românească fac la noi numai
câțiva agitatori și câțiva episcopi te-
rorizați de ei, va fi bine să aducem
un nou element în luptă: mireni

unei confesiuni adunați în un congres
separat al lor. Și din acest punct de
vedere congresul propus este desigur
binevenit însuși bisericeii oficiale gr.
catolice, și se va găsi negreșit, toc-
mai între dignitarii ei unul care să
ia inițiativa și să realizeze planul
congresului!!

Pentru biserică congresul acesta va
fi un sprijin. În acțiunile ei cele mai
riscate biserica va putea arăta asu-
pra „dispozițiilor” ce domnesc în
sânul fiilor ei, va putea face pe strâm-
torata. Congresul în sine va putea
avea efect mai mare decât orice re-
monstrație curat bisericască, deoarece
el nu este silit a păstra tonul umilit
și precaut al bisericeii, ci poate să
dea expresie dorințelor sale într'un
ton pretenziv, iar nemulțumirii sale
într'un ton aspru energic, de pro-
testare.

Vor zice alții iarăș: hai s'o luăm
cu buna, Apponyi e creștin bun, e
om loial, e catolic mare... Apponyi,
catolic mare? Vorbă să fie! Nu mai
ezistă în Ungaria un francmazon atât
de inverșunat, cu atâta poftă de dă-
rămare, ca și clericalul de el! Căci
pentru bisericile noastre nu ne putem
luchipui o dărămare mai cataclitică
decât a le supune și a se supune la
coruptele tendințe de maghiarizare!

O conferință a episcopilor catolici,
este convocată la Budapesta pe 7—9 Sep-
temvrie, la care se va discuta problema
cum să se împărțească congrua în mod
unitar. »Kel. Ért.« este informat că la
aceasta conferință va forma obiect de
discuție și ordonanța de catechizare a lui
Apponyi!

Kossuth are un nou proiect de lege
electorală, scriu ziarele maghiare infor-
mate dela un om de încredere al minis-
trului. În acest proiect pluralitatea ar fi
abandonată, și numărul alegătorilor ar fi
înmulțit la 2,100,000. Planul ministrului e
ca asupra acestui proiect să fie întrebați
alegătorii așteptându-se alegerile noi pe
baza veche, și atunci să li se comunice nou

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Zări din univers.

— Marte în 1909. —
(Fine.)

Observarea. — Condițiile de observa-
ție sunt departe de a fi identice la toate
revoluțiile. Marte și noi descriem în jurul
Soarelui orbite eliptice iar nu circulare.
Când periheliul lui Marte corespunde cu
apheliul Pământului (Iulie — August) a-
proprierea celor două corpuri devine cât
se poate de pronunțată. Distanța încă
crește considerabil, când opoziția se nime-
rește la apheliul lui Marte și periheliul
Pământului (Decembrie—Ianuar).

Opoziții favorabile avură loc în 1862,
1877, 1892 și avem în 1909. Ciclul e de
15—17 ani.

Inclinat cum este pe orbită, Marte
nu ni-se arată într'un sens, ce l-am putea
numi vertical, cu cei doi poli orientați
direct în susul și în josul discului său,
ci plecat spre noi. Cum mijlocul verii de
pe emisfera australă alui Marte coincide
cu periheliul acestuia (analag condiții
dela noi), evident că emisfera a-
mintită e cea mai ușor vizibilă dela noi,
căci aceasta ni-se arată, când planeta se
află în distanța minimum.

Astfel, emisfera australă o cunoaș-

tem mult mai bine, decât emisfera bo-
reală.

Marte în ochiane. — Pentru vederea
detaliilor la suprafața unei planete, pute-
rea instrumentului nu e de mai mare im-
portanță decât puritatea și liniștea atmos-
ferii, unite cu agerimea vederii observa-
torului. Cel mai vestit observator alui
Marte, astronomul italian Schiaparelli,
a descoperit canalele cu refractor
de 218 mm, sub cerul senin al Milanului.
Pentru aceeaș descoperire n'au fost ca-
pabile Observatoarele dispunând de in-
strumente uriașe.

Diametrul lui Marte e de 24"—25"
în epocile cele mai bune de observație.
Prin urmare, observația cu instrumente
nici nu oferă nici aspectul curios al lui
Saturn, încunjurat de inele, nici aspectul
lui Jupiter, gardat de sateliți. Cu un cu-
vănt: ochiane până la 135 milimetri (în
diametrul obiectivului) abia ne arată un-
ele detalii pregnante. Pentru a întreprinde
studiul serios al planetei, trebuie să avem
la dispoziție refractoare dela 135 milimetri
în sus până la limita ce o permite starea
atmosferii, în care se face observația.

În zilele noastre, observatorii abili,
ca bunăoară Dawes, colaboratorul lui Lo-
wel, au obiceiul să diafrageze (să aco-
pere obiectivul, începând dela periferie, cu
o membrană metalică) mai mult sau mai
puțin, deschizătura refractorului, conform
condițiilor atmosferice. Astfel, în cursul

oposițiilor din 1894, 1896, 1898, 1901 și
1903 Dawes avu »nopti de 6 policari (160
mm), de 4 policari (108 mm)«, conform
purității atmosferei.

În acelaș chip a aflat Lowell că des-
chizătura instrumentului trebuie să varieze
conform nopților. Servindu-se cu refrac-
torul de 24 policari (640 mm) în cursul
oposiției din 1900—1901, el scrie: »Obser-
vațiile au fost făcute cu obiectivul de 24
policari, în general deschis deplin. Totuș
am fost nevoiți să reducem câte-odată
la 12 policari (320 mm.), ce de regulă a-
meliora definițiunea. Lucrând astfel, se
micșorau efectele perturbatoare ale curen-
ților atmosferice. Pentru aceeaș rațiune
trebuia să diafragmăm câte odată la 6 po-
licari (160 mm.)«

Sateliții. — Nimic nu putem zice
despre sateliți, din punctul de vedere al
observației. Nu apar decât sub aspectul
unor puncte minuscule. Cel estern, Deimos,
oferă aspectul unei stele de mărimea 13.
Abia e zărit în ochiane de 450 mm. Cel
intern, Phobos, e ca o steluță de mărimea
14. Nu se vede decât în ochiane dela 540,
mm. în sus.

Deimos are un diametru de vr'o 12
km., Phobos de vr'o 10.

Sunt deci corpuri liliputiene.

Deimos a fost descoperit în 11 Aug.
Phobos în 17 August 1877 de astronomul
Asaph Hall, cu refractorul cel mare (obi-

ectiv de 660 mm.) al Observatorului din
Washington.

E interesant cu deosebire cel intern,
Phobos.

Circulează în 7 ore 39 minute odată
în jurul lui Marte, dela apus spre răsărit.

Lui Marte îi trebuie de trei-ori atâta
timp pentru a se învărti în jurul osiei
proprii, tot dela apus spre răsărit.

Satelitul estern, Deimos, revoluțio-
nează în 1¼ zile, dela apus spre răsărit.

De aici se nasc raporturi curioase
Deimos răsare la răsărit și apune la apus
ca Luna noastră.

Phobos, circulând mai repede (dela
apus spre răsărit) decum e rotația plane-
tei sale (tot dela apus spre răsărit), răs-
are la apus și apune la răsărit, trecând
în câte-o singură noapte prin toate fazele.

Fiindcă sateliții aceștia sunt foarte
aproape de Marte (la 2.77 respective 6.92
radii de ale planetei), cauzează fluxuri
sdravene în mările martiene. Dar fluxu-
rile înaintează unele contra altora, provo-
când agitații necurmte în adâncul apelor,
cari din acest motiv nu pot reflecta lu-
mina Soarelui.

Geoagiu, 24 August 1909.

Gavr. Todica.

proiect. La compunerea proiectului a dat ajutor Sztterenyi, și vizita acestuia la Wekerle, la țeară, se aduce în combinație cu știrea, că și ministrul president ar adera la planul lui Kossuth.

Biserica nu va ceda!!

Metropolitul din Sibiu în frunte.

Numărul de ieri al „Telegrafului Român” dovedește în articolul de frunte, semnat T. L. o ținută bărbătească, ce inspiră mândrie. Luăm începutul și sfârșitul articolului, ce umple toată fața dințaiu, lăsând la o parte pasajele unde se înșiră cu prisosință argumentele dreptății noastre, care înadever nu se mai poate discuta ci trebuie să se afirme!!

De vreme îndelungată n'a fost la ordinea zilei o chestiune, care să agite în așa măsură, — nu numai forurile bisericesti, ci întreaga opinie românească, — ca ultima ordonanță ministerială, dată cu privire la limba de catehizare în școlile populare de stat.

Cunoscând bazele de drept, pe cari se razimă biserica română în aceasta chestiune și cunoscând de aproape sentimentele înalte și simțul de datorință, cari stăpânesc sufletul celor ce conduc azi destinele acestei biserici, putem spune, că Biserica nu va ceda, fiindcă nu poate să cedeze. Ce o să urmeze dacă și guvernul va perzista pe lângă punctul său de vedere greșit și în consecință va căuta să intruzeze amenințarea cu detragerea dotațiunii preoțești, se întreabă cu drept cuvânt fiecare suflet românesc? Ni se deschide perspectiva unei rupturi între biserică și stat, ale cărei urmări deocamdată nu le putem prevedea. Vina să cadă asupra acelor, cari în nesocotința lor au întins coarda până la acest punct, iar nu asupra noastră, cari suntem în apărare legitimă. Ziarele române într'un glas au vestit primejdia și pe când ne măcinam zilele una după alta preocupăți de micile daraveri ale vieții, iată că ordonanța ministerială a încheiat toată suflarea românească într'un zid puternic de apărare.

Remarcăm aceasta împrejurare, ca primul efect al ordonanței din chestiune.

„Ori cât ne-am frământa, nu putem înțelege, în ce legătură stă catehizarea cu congrua? Cum s'au putut imbrina aceste două chestiuni absolut independente? Ministrul poate dispune asupra onorariului, cu care a învrednicit pe unii dintre cateheții noștri după placul său și după alte considerații. Acest onorar corumpător de suflete îl poate și detrage, dar nu poate detrage dotațiunea de stat sau congrua, care s'a votat preoțimei noastre, ca despăgubire pentru venitele pierdute prin introducerea căsătoriei civile. Congrua este echivalentul serviciilor, pe cari preoțimea noastră le aduce Bisericii și Patriei, și nu e onorar de catehizație. Nu înțelegem cum s'ar și putea detrage congrua — votată prin lege — dela o mie de preoți, pe motivul, că d. e. 150 cateheți nu îndeplinesc un ordin ministerial fără nici o bază în lege? E absurd. Și dacă în contra acestor argumente puternice, guvernul va perzista pe calea apucată, și în consecință va sista congrua preoțimei noastre, atunci Biserica este în drept a-și căuta validitatea pretenziunilor sale față de stat pe cale judecătorească. Dar mai mult decât nedreptățile din ordin ministerial, ne atinge umăirea statului nostru preoțesc. S'a aruncat asupra preoțimei noastre suspiciunea urâtă, că de dragul banului va călca porunca arhierilor și se va instrăina de altarul pentru care au primit hirotonirea. E rândul preoțimei noastre, ca să dovedească contrariul, în ceiace noi un singur moment nu dubităm.

Școală nemțească în Budapesta. Liga maghiară iarăși face pe păzitorul națiunii Anul trecut și-a început activitatea în capitală o modestă școală germană, pentru supușii din Germania, fără de-a avea încă autorizația ministrului. Liga maghiară denunță acum și cere închiderea școlii, ceea ce, se zice, Apponyi a și făgăduit. E însă o mică belea la mijloc. În Reichsrat, secretarul de stat de la culte, a făgăduit unui deputat, care voia să interpeleze, tocmai contrarul cu făgăduiala ministrului nostru: anume că școala germană din Budapesta se va înființa în toată regula la 1 Sept. 1909.

Suntem curioși de desfășurare, mai ales aducându-ne aminte, ce innuri fanfaroane cântase Apponyi neîntrecutei culturi germane, numai anul trecut, la congresul presse!!

Dieta bohemă. Dieta provincială cehă se va întruni la 18 Septembrie pentru o sesiune de patru săptămâni. Socialiștii naționali cehi s'au întrunit în vederea acestei sesiuni la Zungbunzlau și au hotărât a se adresa deputaților cehi din Reichsrat, ca să nu lase a se discuta nici o chestiune până când Reichsratul nu va estinde sufragiul universal și la alegerile pentru dietele provinciale.

Dela congresul medical din Budapesta.

„Independența română” află dela unul dintre membri congresului, că în suma de 3423 de congresiști 1436 sunt din Ungaria. Chiar și între streini, 1966 la număr, două din trei părți sunt femei și copii de-a medicilor, iar notabilitățile, zice „Independența”, brilează numai și numai cu absența lor. Dintre celebrități sunt de față numai 2 Germani, un Francez și un italian. Ungurii fac o potemchinia fără păreche și o risipă care nu le aduce nici un folos. Pentru minciunile ce caută a răspândi este caracteristic că anunță 18 medici bulgari între congresiști. O fi cam esagerat numărul, după ce „Vecerna Posta” cel mai de seamă ziar bulgar, chiamă acasă cu grabă, pe cei „doi-trei” medici bulgari, cari și-au uitat de sine, și nu s'au făcut solidari cu consăngenii lor slavi.

Juriul congresului internațional de medicină a acordat marele premiu al orașului Paris renumitului profesor belgian Bordet. Premiul savanților al orașului Moscova l'a obținut profesorul Hartwig din Berlin.

Astăzi, Vineri, se va lua o hotărâre relativă la localitatea unde urmează a se întruni viitorul congres de medicină. Se svonește că Japonia ar fi făcut o invitație în această privință, care probabil va fi acceptată.

Directorul institutului de alienați din Sibiu, Dr. Epstein, a ținut în secțiunea XII a congresului de medicină o conferință interesantă asupra psihiatriei ruse. Dr. Epstein a spus între altele, că bolnavii din Sibiu sunt foarte proprii pentru studii psihiatrice prin faptul, că mai mult ca două treimi din acești bolnavi reprezintă rassa relativă pură a locuitorilor din Transilvania, adică a Românilor, Sașilor și Ungurilor. Contingentul cel mare de bolnavi îl dau Românii, adică 35.42% din numărul total al bolnavilor și 51.37% din numărul total al consultațiilor. Rassa ungară a fost reprezentată cu 16.88% sau 24.47%, iar Sașii cu 16.67% sau 26.16%. Sașii ocupă însă primul loc, dacă se ia în considerare proporția populației, pe când Ungurii, Românii și Elvețienii se clasează abia în al treilea rând.

Etatea și ocupațiunea nu prezintă nimic deosebit. Bolnavii de naționalitate română se recrutează în cea mai mare parte din categoria agricultorilor și lucrătorilor (salahorilor). Printre bolnavii de naționalitate ungară găsim și un număr considerabil de industriași. La Sași preponderază intelectuali și comercianți. Ereditatea s'a remarcat mai ales la Sași. În ce privește pe Români, proporția este aceeași, cu deosebire înă, că aici alcoolismul este factorul principal, ca și la Unguri, la care de altminteri proporția este ceva mai redusă.

Socialiștii au împărțit printre congresiști o broșură în limba franceză, germană, italiană, engleză și ungară, prin care atrag atențiunea congresiștilor asupra stărei sanitare a Capitalei. Medicii francezi au cerut să li-se dea mai multe exemplare spre a le împărți printre colegii lor.

„Viitorul” publică următoarea știre cu privire la congresul medicilor din Budapesta:

Condițiile în care se ține actualmente congresul internațional de medicină se pot considera ca o strașnică înfierare a ne-săbuitului șovinism maghiar. Deși ziarele ungurești au încercat să răspândească svonul neadevărat, că la acest congres ar participa aproape patru mii de medici, acum când adevărul se limpește, se vede că numai câteva sute de medici streini au onorat Budapesta cu prezența lor.

În analele congreselor științifice internaționale nu s'a înscris până acum o pagină atât de penibilă.

Răspunsul la contra-memoriul „Ligel maghiare”, — răspuns publicat în „L'Indépendance Roumaine” — se va tipări în 5000 exemplare și se va răspândi în lumea întreagă.

Care e starea sanitară a Ungariei?

Meetingul socialiștilor.

În mijlocul potemchiniaadelor aranjate de guvernul ungar pentru a face pe medicii străini întruniți la congresul medical din Budapesta să se simtă în „fericita” Ungarie ca în sânul lui Avram, a căzut ca o bombă meetingul de Mercuri seara al partidului social-democrat din Budapesta, în care s'au desvălit fără cruțare stările abnormale sanitare, cari dăinuiesc în Ungaria și îndeoseb în capitala țării.

Deși s'au făcut încercări de cătră ziarele și organele guvernului, de a împedea pe medicii străini să participe la adunarea socialistă, totuși un număr mai mare dintre aceștia, îndeosebi medici englezi, americani și japonezi, au ținut să ia parte și au urmărit cu mare interes expunerile prezenți dădeau din cap la cele auzite și își făceau notițe.

Meetingul a fost deschis de președintele Tarczay Lajos, care a bineventat pe cei întruniți și a expus scopul întrunirii: referințele barbare și rușinoase din Ungaria pe terenul salubrității publice. Au luat apoi pe rând cuvântul conducătorii socialiști Buchinger (în nemțește), Polonyi (în franțuzește) și Dr. Kunfi (în limba maghiară) vestejind activitatea guvernului din punctul de vedere al igienei și salubrității publice.

Spicium câteva date din expunerile oratorilor.

Într'o locuință din Budapesta sunt 6—8—10 persoane, dar se pot găsi și 17. 70,000 locuințe sunt sub un acoperiș cu grajdurile. În Budapesta 27,000 persoane au în chirienu mai un pat peste noapte. Mortalitatea copiilor săraci trecuți de 10 ani e 41%, a celor bogați 3%. De tuberculoză mor la an în Ungaria 800,000 oameni. În toată Ungaria pentru 10,000 locuitori sunt 29 medici, pe când în Statele-Unite din America 162, în Japonia 73, iar în Germania 55. Sunt cercuri întregi fără de medici. Spitalele noastre sntt miserabile. Pentru miliție aruncăm un 1/4 de miliard, dar spitale avem numai 400 și câteva, deci în proporție cu Svițera numai un sfert.

În unele ținuturi bătute tifusul în urma foametei și muncitorii de pământ degenerază. În multe locuri poporul se hrănește cu cartofi fără de unsoare, iar în altele cu pâine din țărățe. Săptămâna trecută s'a întâmplat o otrăvire în masă în urma consumării de rachie. Alcoolismul este răspândit la noi ca în tot locul. Lucrătorii capătă apă proastă de beat. Statul nu încearcă să pună stavilă alcoolismului, fiindcă are venite enorme în urma lui. Dările pe consumație, cari apasă mai mult asupra oamenilor săraci, cresc din an în an.

Din an în an uzura cu chirii face ravagii. Consiliul orașului Budapesta, împins de pretenziunile noastre, a hotărât să zidească cazarme de muncitori, dar ministrul Andrassy a forfecat și aceasta hotărâre. Și pe lângă toate aceste miserii fără păreche, ministrul Apponyi a avut îndrăzneala a declama la congres, că națiunile trebuie judecate după numărul sufletelor, pe cari știu să le salveze viitorului. Nici pe o ceată de pezevenchi nu o putea îndopa ministrul cu scornituri mai nădrăvane, decât cu cele ce le-a adus înaintea unei adunări serioase de savanți...

Noul ministru grecesc și România. Cetim în ziarele de dincolo următoarele: D-l Mavromihalis, primul ministru care deține și portofoliul externelor, este după cât se spune, un amic al României. D-sa se înru-dește personal cu două mari familii din România, aceea a principelui Grigore Șutu și a contelui de Roma. Tatăl d-lui Mavromihalis însuși vine, din când în când în țară la noi, unde are două mari moșii de câteva mii de pogoane, dintre cari una situată în Prahova și alta în Brăila. D-l Mavromihalis, noul prim-ministru al Greciei, are prin urmare și un interes personal ca să existe raporturi de pretinie între România și regatul Greciei. De aceea și supușii greci stabiliți în România nutresc speranța că sub guvernul d-lui Mavromihalis, împăcarea cu Grecia se va face mult mai ușor decât sub oricare alt guvern elen.

Congresul studentesc dela Iași.

Distinsul profesor dela universitatea din Iași d-l A. C. Cuza se ocupă în numărul recent al „Neamului Românesc” cu congresul studentesc din Iași, convocat pe zilele de 6, 7, 8 și 9 Septembrie v. a. c. După ce analizează programul congresului pe care-l numește „o lucrare bine chibzuită, care face onoare tinerilor ei întocmitori”, d-l Cuza continuă astfel:

Dar atât nu e de ajuns.

Totul va fi fost zădarnic, dintr'un punct de vedere mai înalt, dacă dezbaterile congresului nu vor fi la înălțimea acestei lucrări, și dacă, mai ales, faptele ce vor urma nu vor veni să ni arăte că un spirit nou însuflește studentimea noastră, — spiritul sfânt al învierii.

Să înțeleagă tinerii că totul nu se reduce, pentru dâșii, la rîvnirea unei diplome, cu care să ajungă a face carieră. Să înțeleagă că a sosit vremea unei lucrări energice, strălucitoare, răpezi pentru rezolvirea atâtor probleme mari, dela care depinde viitorul neamului întreg.

Să înțeleagă că un popor nu poate trăi având ca basă o clasă rurală ca a noastră, în stare de suferință cronică, provocatoare de revolte periodice, decimată de pelagră, dată pradă celei mai infame exploatare.

Să înțeleagă că poporul românesc nu-și poate îndeplini misiunea lui de cultură având o clasă mijlocie jidovească, stăpână pe întreaga activitate economică, pe moșii, pe industrii, pe comerț, pe meserii, și că această lacună organică trebuie înlăturată, cât mai curând, prin muncă neadormită, sistematică, însuflețită de ideea națională, a tuturor.

Să înțeleagă — ei, cari vor fi clasa dirigentă de mâne, — că reprezentanții clasei dirigente de astăzi au păcătuit, din acest punct de vedere, prea mult, cu toate bunele intenții pentru țară, pe care le vor fi avut, — după cum o dovedesc rezultatele, dureroase, în atâtea privinți, la care am ajuns.

Să înțeleagă, tinerii noștri, — și să muncească.

Să muncească, în Universitate, pentru a-și crea o cultură unitară, adâncind învățăturile lor, în legătură cu necesitățile de existență ale neamului.

Să muncească după ce vor părăsi Universitatea, ca juriști, ca preoți, ca administratori, ca medici, ca profesori, în spiritul acesta, naționalist, fără de care, oricât ar fi de învățați și iscusiți, vor fi de prea puțin folos pentru poporul lor, pentru că li-va lipsi direcția și însuflețirea.

Nu doară inteligența ni-a lipsit, și nici mijloacele materiale — să o înțelegem, — ci spiritul, firește, și caracterul.

E zădarnic să ne mai înșelăm pe noi înșine: în multe privinți, în prea multe, dezvoltarea noastră prea repede a fost greșită. Și, dacă e să fie bine, în țara aceasta, pentru toți fiii ei de o potrivă, — trebuie să ne schimbăm.

Și, aici, ne oprim, cu grijă, în fața unei mari întrebări: oare cel dintâi congres studentesc cultural-național fi-va el începutul acelei schimbări, — atât de necesare, așa de mult dorite, — plecând dela tinerimea studioasă, de unde e și natural să pornească, — dela Universități?

În cazul acesta numai, congresul studentesc dela Iași va putea să însemneze

O epocă în dezvoltarea națională a poporului românesc.

Și eu sunt încredințat că va și însemna.

Revizorii experți. Luăm dintr-o serie de articole ce publică d-l V. V. Bontescu în »Tribuna«:

Revenind la revizorii »Solidarității«, sunt de părerea, că de prezent 2 revizori experți angajați din partea »Solidarității« ca funcționari de ai ei permanenți, ar face din multe puncte de vedere mai multă ispravă decât fac actualii 12 între împrejurările de acum, — dat fiindcă nici unul singur nu poate dispune ad libitum de timpul său, legat fiind fiecare la alt institut. Doi, sau chiar trei revizori, dela început, ar fi în stare a rezolvi toate reviziunile, precum și celelalte agende ale însoțirii. Asemenea s'ar putea ocupa, împreună cu secretarul, mai amănunțit asupra problemelor noastre economice financiare, discutând și studiind modul soluțiunii lor. Călătorind continuu încoace și încolo, ne-ar putea studia mai ușor mizeriile și lipsurile noastre zilnice, fără sfârșit, propunând asemenea mai ușor și iarba de leac.

In fine pe lângă »Solidaritatea«, — înțeleg în strâns conex cu aceasta, — să se înființeze de urgență un birou de informațiune, care ar avea menirea a informa lumea financiară corect despre starea noastră economică financiară, despre institute în parte, precum și despre clientela acestora, etc.

STIRILE ZILEI.

— 21 August v.

† **D. Caian.** D-l profesor N. Iorga scrie în fruntea »Neamului Românesc«: A murit la Focșani, în vârstă de 71 de ani, profesorul D. Caian, fost director al liceului și primar al orașului. Caian era de loc din Ardeal. Păstrase, — ca puțin dintre Ardelenii ce trăiesc în țară, făcând averi frumoase, — dragoste pentru ai lui de acasă și interes pentru cauza cea mare a românismului. Noua secție a Ligei s'a întemeiat în mare parte prin silințele sale. A scris istoria Focșanilor pe baza întinșului material inedit pe care-l stringea de multă vreme, cu o exemplară răvnă și iubire de știință. A avut bucuria să-și vadă cartea premiată de Academie. Om hotărât și muncitor, el nu-și va afla ușor urmașul în toate rosturile, în care era amestecată personalitatea sa vrednică de toată stima. Un partid politic îl număra între membrii săi: noi ne aducem aminte că a semnalat de mult primejdia evreiască.

Scăpat din închisoare. D-l dr. D. Lascu a părăsit alături închisoarea dela Seghedin după un stagiu de 6 luni, și a declarat unui redactor din Oradea, că va începe o muncă de organizare economică printre țeranii bihoreni.

»Pentru limbă și credință«. Sub acest titlu vom publica în fruntea numărului de mâine un important articol primit din Sibiu, scris de unul dintre cei mai distinși fruntași ai bisericii române. gr. or

Camera comercială și industrială din Brașov va ținea în 6 Sept. la 3 oare p. m. o ședință plenară, având la ordinea zilei 14 obiecte.

Necrolog. Eri seara a încetat din viață în urma unei boli de inimă, un vrednic fiu al Scheului nostru, **Dumitru Mămulea**, fost servitor printr'un lung șir de ani la filiala institutului »Albina« din Brașov. Om cinstit, drept și însuflețit pentru tot ce e bun și românesc, s'a bucurat de o bună reputație și stimă în cercurile societății românești. An de an conducea ca vâtav cu demnitate și barbație ceata chipeșilor noștri curcani la serbările Paștilor, iar la expoziția memorabilă din București, la care au luat parte Junii noștri, a fost mult admirat pentru atitudinea sa de adevărat curcan și pentru arta sa neîntrecută de a arunca buzduganul. Toți cari l'au cunoscut îi vor păstra o amintire plăcută. Dumnezeu să-l odihnească!

Inmormântarea va avea loc Duminecă după amiază. In semn de doliu s'a

arborat pe edificiul filialei »Albina« steagul de doliu.

Școala pregătitoare a societății filarmonice se deschide în 7 Oct. n. Anunțările sunt a se face la d-l director de muzică Max Krause, Str. Spitalului 44 I.

Ars, în lupta de mântuire din foc. În 14 Aug. n. a fost un foc mare în comuna Dămbău (comit. Târnavei mică) pe la oara 1 după amiază, arzând 8 proprietari: 7 unguri și un român. Focul s'a iscat dela mașina de îmblățit la Ioan Șerban, care era acum pe gata. I-a ars șura, fânul, paie, grajdul, grăul, peste 350 mășuri, apoi curcur, pluguri, tot. Focul a trecut apoi în podul casei, o casă frumoasă de peatră coperită cu țiglă cu 2 turnulețe mici în front, și cruci în vârf. Bătrânul Ioan Șerban proprietarul casei voină să scape ceva din podul casei, s'a suit în pod, însă ajungându-l focul i-a ars capul rămânându-i numai căpățina goală, i-a ars și spatele și mâinile, abia putând scăpa viu sărind în un lepedeu ținut de mai mulți oameni. Dus la spital în Dicioșanmărtin, a murit Dumineca următoare. »L-a.«

Americanul Cook la polul Nord. Din Copenhagen se anunță, că vaporul danez »Hans Egede«, care aparține administrației coloniilor din Groenland a trecut pe la amiază la Lerwick. Inspectorul coloniilor, care era pe bord a telegrafiat aici din Lerwick, că a găsit acolo pe americanul doctor Cook, care se reîntorcea din expediția sa spre polul nord și l'a asigurat că a ajuns la polul nord în ziua de 21 Aprilie 1908, apoi a sosit la Otpernvik în luna Mai 1909, venind de la Capul York unde locuitorii eschimoși au confirmat exactitatea călătoriei doctorului Cook

Două butelii vin de Tokay. Chiar ziarele maghiare confirmă în mod pozitiv știrea, că liga antialcoolistilor de la congresul medicilor din Budapesta, a protestat în contra celor două butelii de vin din Tokay, împărțite cadou congresiștilor, din partea ministrului Darányi, »spre scopuri de experimentare«. Președintele ligei antialcooliste Sir Victor Horsley face să circule printre toți medicii un apel tipărit, de protestare.

In schimb medicii ne-antialcooliști, vre-o mie la număr, au cercetat ieri fabrica de șampanie »Törley« și au fost ospătați în »castelul regal« al proprietarului, cum spun ziarele maghiare. Tot ele spun că toastele au putut fi rostite numai ungurește, de câți streini au fost între oaspeți.

Condamnarea unui plagiator maghiar. Directorul liceului de Stat din circumscripția VIII a Budapestei, fiind părât că a plagiat o carte și dovedindu-se exactă acuzarea, a fost condamnat la 3 luni închisoare și la 1000 coroane amendă.

Musică la promenadă. Măne, Sâmbătă la oarele 5½ muzica orașului va cânta la promenada de jos.

Arestarea unui cioban român. Din Deva se anunță, că în munții dela Petroșeni, în apropiere de frontiera română, niște rău făcători au furat 43 de oi dela oierul P. Munteanu. Atunci Munteanu a plecat întru căutarea oilor, însoțit fiind de o slugă, Florea Rusu. Dâșii au trecut frontiera și au găsit într'un grajd pielea a 13 oi. Celelalte oi se aflau în apropierea grajdului. Munteanu ajunsese la o înțelegere cu proprietarul grajdului, care promisese că i va plăti oile tăiate și i-le va restitui pe celelalte. In acest timp au apărut câțiva soldați români. Munteanu o rupse la fugă. Soldații au tras mai multe focuri după el, însă fără a-l nimeri. Florea Rusu a fost arestat și dus la Baia de aramă. Procurorul din Deva a orânduit o anchetă.

Tifosul din Iași bântue și acuma, fără de a se mai potoli. O sută de noi bolnavi s'au arătat în statistica din 1—18 August vechi. Bolnavii zac pe la spitauri militare. Din pricina tifosului manevrele din est an au fost contramandate și deschiderea școalelor se va face numai la 1 Oct. Consiliul sanitar a găsit microbii boalei în apa stricată în urma secetelor.

Obștile satești în România. Cetim în »Voința Națională«: In toată țara se ob-

servă un curent îmbucurător pentru înflințarea de obștii satești. Astăzi sunt în toată țara vreo 200 de obștii, cari au luat în arândă numeroase moșii dela proprietari, Stat și diferite insituițiuni. Toți își dau moșile în arândă la obștii, deoarece s'au convins că sunt foarte bine garantați, atât juridicește cât și din punct de vedere al administrației moșiei, împotriva tuturor nesiguranțelor. De altfel, conform legei obștiilor, proprietarii, cari arendează la țărani pământurile lor sunt garantați de plata arândii. Deși proprietarii au de a face numai cu unul sau trei mandatar, întreaga obște este solidar răspunzătoare pentru plata câștiului. Pe de altă parte, Casa centrală n'a refuzat nici odată creditul cerut de obștii pentru asemenea plăți. Scopul legei este de a ocroti nu numai obștile, dar și pe proprietari.

Cancelarie advocațională nouă, a deschis ne anunță, d-l dr. Ioan Hica în Hațeg, în față cu judecătoria cercuală.

O tristă dispariție. De curând ne-a sosit vestea încă a unei dispariții de obiceiuri vechi, cu care s'a deprins de mult toată lumea și pe care nu ți le poți închipui de cât în aceeași strânsă legătură cu viața unui oraș întreg. E vorba de o apropiată dispariție a gondolelor din Venetia, și de înlocuirea lor cu niște vase automobile. Fără îndoială că setea de iuță va fi tentat și pe cetățenii tăcutei cetăți lagunare. Inșă nu-i mai puțin adevărat că însăși frumuseța ei sta în pitorescul sistem de locomoțiune pe care îl cunosc toți de atată amar de vreme. Dar și aceasta notă, cu care civilizația și progresul vrea să-și arete triumful asupra tradiției și asupra obiceiurilor, nu e nimic altceva decât o dovadă a întunecării simțului frumosului cu care vremea noastră prea caută uneori să strălucească. Și cu această dispariție Venetia cade în rândul banalelor cetăți maritime.

Ierăși un furt mare, s'a întâmplat la o bancă mare din Fiume, »Cooperativa«. Secretarul băncii a dispărut cu bani și cu hârtii de valoare în preț de 300,000 Coroane. Poliția din Fiume a dat de știre tuturor băncilor din țară prin telefon, ca să facă arătare îndată ce s'ar prezenta cineva la ele pentru a le vinde hârtii de valoare.

Carte aprobată de ministru. Gramatica și cetirea maghiară pentru școalele elementane, cu limba de propunere română, lucrată de Szabó-Dirle, pe baza art. de lege XXVII din 1907, aprobată de Ven. Conzistor din Arad, cu datul de 30 Aug. a. c. Nr. 98,941 a primit și aprobarea ministerială.

Un candidat de advocat cu praxă află aplicare dela 1 Octomvrie st. n. a. c. în cancelaria D-lui Dr. Lucian Borcia, advocat, Sibiu strada Cisnădiei 45.

ULTIME ȘTIRI.

Roadele ordonanței lui Apponyi.

»Libertatea« din Orăștie aduce știrea revoltătoare, că *toti tinerii români ce vin și caută a se înscrie în clasele gimn. din Orăștie, sunt respinși și trimiși unde i-a milui Dumnezeu să găsească școală, — fiindcă nu s'a leagă a învăța și religia ungurește!*

Liceul d'n Orăștie e confesional, al bisericii ev. reformate ardelenene, și era cercetat și de număroși studenți români din acest ținut. Incă din anii de mai înainte direcțiunea gimnaziului, — precum se știe, — a cercat a viri limba maghiară în studiul religiunii, dar n'a reușit, căci intervenind conzistoriile române la cel al bisericii reformate și la ministru, au ajuns la înțelegere, că u-ta nu se poate, și s'a lăsat iarăși curs liber învățământului religiei.

Acum însă *șovinistii dela gimnaziu au ațâțat focul de nou și, fără a da vreme de noui pertractări in-*

tre conducerea celor două biserici, — spun părinților români ce vin aci cu fiii lor: Aduceți declarație dela catechetul vostru (gr. ori gr. cat.) că va propune religia numai ungurește, și atunci Vă primim, — altfel nu!

Descoperirea polului nordic.

New-York, 3 Septemvrie. »New-York Herald« a primit dela Cook următoarea telegramă:

Am ajuns la 30 Martie 1908 gradul de latitudine 84,17 și de longitudine 86,36. De aci am pornit pe ghețari plutitori, pe cari n'am constatat nici o urmă de animale sau ființe. După o luptă obositoare în contra foamei și setei am ajuns în fine la polul nordic. Am găsit un drum ce duce la polul acesta, dar de o îngrozitoare sălbătăcie, ce, probabil mai târziu va fi utilizat. Am descoperit o regiune stâncoasă ce de sigur este cel mai extrem punct al globului. Am mai descoperit și o regiune nouă de o întindere de 30 kilometri pătrați. Ajungând pe vârful cel mai înalt al globului, am avut înaintea noastră curentul mult dorit al polului de Nord. Eram pătrunși de senzația singurătății, căci eram singurele ființe viuitoare pe acele câmpii de gheață. La 23 Aprilie am plecat înapoi. La înapoiere am suferit foarte mult din cauza frigului.

Viena, 3 Sept. Ziarul »Reichspost« publică un articol în cestiunea ordonanței recente a ministrului Apponyi și-l atacă pe acesta cu violență pentru lipsa lui de conștiință morală îndreptată numai spre nimicirea naționalităților nemaghiare. Valorosul ziar vienez face apel la popoarele din Austria să-și dea samă de pericolul cel mare în care se găsesc aceste naționalități, pe când ele, popoarele austriace, se ceartă adeseori pentru nimicuri.

Budapesta, 3 Septembrie, »Keleti Ertesitő« anunță, că consistorul metropolitan din Sibiu s'a întrunit spre a decide în primul rând asupra măsurilor ce se impun față de dispoziția ministrului Apponyi relativă la învățământul religiei. Consistoriul se va ocupa și cu denunțurile ce s'au făcut contra părintelui Bădescu.

Friedrichshafen, 3 Septembrie. După o călătorie neîntreruptă de 22 oare balonul Zeppelinul III a sosit aci eri seara și a fost pus la adăpost în șura specială fără incident.

Rotterdam, 3 Septemvrie. Dirigența personalului, care îngrijește pe bolnavii de coleră în baracele de izolare, a murit subit. De asemenea și nevasta unui marinar. Vasul »Egeria« venind din Riza, a fost pus în observațiune din cauza unui caz suspect de coleră la un marinar.

Paris, 3 Sept. Bleriot, care s'a restabilit pe deplin, se pregătește pentru un turneu la Budapesta, Viena și Londra, unde va face ascenziuni. Prima ascenziune la Viena va avea loc în ziua de 24 Octomvrie st. n.

Brena, 2 Septembrie. In Alpi timpul s'a înăspriț. Sunt furtuni cu zăpezi. In toată Elveția temperatura a scăzut. Publicul străin a început să părăsească stațiunile balenare.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Râm.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Aducem la cunoștința On. public, că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din strada Gărei Nr. 25 pe lângă schimbul mediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 10 fil. ½ litru - fil.
Borpatak	" 12 " " "
Matiid	" 16 " " "
Borhegy	" 10 " " "
Baross	" 12 " " "
Előpatak	" 16 " " "

Fehérkő	" 16 " " "
Felsőrákos Mária	" 16 " " "
Kászón Salutaris	1 litru 16 fil ½ litru 14 fil.
Horgász	" 16 " " "
Repati	" 16 " " "

Borszék	" 28 " " "
Sztojka	" 28 " " "
Boholt	" 26 " " "
Hargitta	" 26 " " "
Székely-Selters	" 26 " " "

La cumpărare de 25 sticle liferăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public Societatea pe acții a exploatării și exportului apelor minerale. (479,95—150

Telefon Nr. 364.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1908		1909	
16 August		8 August	14 August
A c t i v :			
124.973,702	87673702 Reser. metal. aur 91597367	124 587,313	127.637,367
691,206	37300000 " Trate aur 36040000	437,094	366.808
71.206,328	Argint și diverse monede	70.578,983	70.110,635
9.679,900	Portofoliu Român și străin.	30.921,913	32.797,841
18.127,745	*Impr. contra efec. publice 13595650	11.999,924	11.999,924
11.999,924	" " " in cont-corent 19202191	15.093,086	15.093,086
15.480,553	Fonduri publice	3.151,121	3.151,121
3 216,621	Efectele fondului de rezervă	5.979,107	5.981,695
5.954,037	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	705,739	705,739
700 099	Imobile	162,089	253,606
309,367	Mobilier și Mașini de Imprimerie	112.295 540	112.406,840
110.399,409	Cheltueli de Administrațiune	33.425 646	33.127,571
18,369,159	Depozite libere	28.893.308	30.758,609
26.027.527	Conturi curente	438.230,863	444.390,842
417 135,577	Conturi de valori	12.000,000	12.000,000
P a s i v :			
12.000,000	Capital	26.727,618	26.727,618
24.928,807	Fond de rezervă	3.992,572	3.992,572
3.734,034	Fondul amortis. imob. și material	280.526,070	286.494,550
263.417,610	Bilete de Bancă în circulațiune	2.237,648	2.237,648
2.190,642	Profit și Pierdere	451,415	531,614
465,074	Dobânzi și beneficii diverse	112.295,540	112 406,840
110.399,409	Depozite de retras	438.230.863	444.390,842
417.135.577	Scomptul 5% * Dobânda 5 1/2%		

Slăbirea de nervi

este a se atribui sau încordărilor diferite ale inimei unei munci prea irititoare, unei lucrări spirituale prea încordate, sau urmărilor simtemintelor noastre îngrijorate și dure-roase etc. sau concurenței prea agitate a secolului nostru. Persoane cu nervi slabi care lăncezesc în lipsa de putere și energiei încercat ca cu ajutorul Electricității să se tămăduiască, și astăzi n'au destule cu-

vinte de mulțumită și de laudă pentru efectul bun al curentului electric. Pentru aceia recomandăm tuturor celor ce sufer de slăbiciune să-și procure broșura noastră „Tractat despre Electroterapia modernă. Această broșură o vor primi gratis și franco toți aceia cari se vor provoca la ziarul nostru.

Institutul de ord. medical „ELECTRO-WITALIZER“,
Budapesta IV., Károly-körut 2. Felem. 51.

Johann Szeftlik, din Alsófehérvár scrie în 29 Dec. 1908. Multă vreme D-le Dr.! Mă bucur că Vă pot aduce la cunoștință că nu mai am răgușeli, sunt iarăși vesel și mi-am recăpătat pofta de lucru. Umbrelul mie mai ușor și mai elastic. Cu un cuvânt mă simt cu mult mai bine ca înainte. Aparatul îl folosesc încă și acum, el funcționează perfect.

coupon pentru o carte de cinste:

Institutului de ord. med. „ELECTRO-VITALIZER“

Budapesta, IV. Károly-körut 2 felem. 51.

Rog să-mi trimită gratis și franco, în coșul meu închis op. l.: „SISTEMUL de VINDECARE ELECTRIC MODERN“

pentru { bărbați

femei

Numele:

Comuna și poșta ultimă:

Tae și lipește pe o corespondență.

Concurs.

Un harnic candidat de notar află aplicare în cancelaria notarului Traian Radu, din Feneș, p. u. Zalatna. Condițiunile foarte favorabile. Reflectanților li-se vor comunica în scris. Postul se poate ocupa imediat. (703,5-8.)

Pentru lucru de cusut și de împletit căutăm mai multe femei și fete cu plată bună.

De asemenea primim și 3-4 ucenici.

Georg Foith & Co.,

fabrică de tricotașii,
Ulița Caldărarilor 24.

„Romana“

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon.

„Romana“ dans de colină în 5 figuri. *Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“) de *Tunaru din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăul unei cole de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

ANUNCIURI

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrierilor administrațiunii. În cazul publicării unui anouci mai mult se odată se face scădemânt care creșce cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administr. „Gazetei Transilvaniei“

Deschidere de magazin cu haine!

Strada Porții nr. 9-11

sub FIRMA

Izsák Henrik és Társa

aranjat după recerintele de astăzi cu haine de

bărbați, băieți și copii,

lucrate din cele mai fine și moderne stoffe cu prețuri ieftine.

Este în interesul fiește-căruia, ca înainte de ce își cumpără haine, să ne cerceteze magazinul nostru aprovisionat bogat cu cele mai moderne haine cu prețuri ieftine.

Aranjament separat pentru haine de copii de 3-10 ani.

Bogat asortiment cu haine pentru școlari.

Serviciu punctual și cu atențiune.

Deviza magazinului:

Eftin, dar cu bani gata!

(703,3-20.)

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta orice comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couvercle, in totă mărimca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazete Transilvaniei“ cu numărul a 10 kieri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudlof și la Eremias Nepoții.